

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **22.08.2025**.

Nevroz Uysal Aslan

Şırnak Milletvekili

Anayasa'nın 17. maddesi, herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu hüküm altına almıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. ve 8. maddeleri ile Birleşmiş Milletler'in "Mağpuslara Muameleye Dair Asgari Standart Kuralları" (Nelson Mandela Kuralları), mağpusların sağlık hakkına erişimlerinin, özgür bireylerle eşit düzeyde güvence altına alınmasını açıkça emretmektedir.

Ne var ki cezaevlerinde bulunan hasta mağpusların sağlık hakkına erişimleri ciddi engellerle karşılaşmaktadır. Hastaneye sevk kararı verilmiş olsa dahi, çeşitli gerekçelerle sevkler iptal edilmekte, ileri bir tarihe ertelenmekte veya belirsiz bir tarihe bırakılmaktadır. Bu durum yalnızca sağlık hakkının ihlali değil, aynı zamanda işkence ve kötü muamele yasağının da dolaylı bir ihlali anlamına gelmektedir.

Batman T Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan 56 yaşındaki hasta mağpus Muhiyettin Ateş'in yaşadığı süreç bu ihlalleri somutlaştırmaktadır. Bel fitiği, yüksek tansiyon ve şeker hastalığı bulunan Ateş, yaklaşık iki ay önce bel fitiği rahatsızlığı nedeniyle hastaneye sevk edilmiş; oturmakta dahi güçlük çekmesine rağmen ameliyat önerilmemiş, yalnızca fizik tedaviye yönlendirilmiştir. Kendisi için 08.08.2025 tarihine planlanan hastane sevkine ise "personel yetersizliği" gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Ayrıca, Ateş'in kalbinde stent bulunduğu, kolesterol hastalıklarının olduğu, 4 ay önce bu sebeplerle planlanan sevkinin hiç yapılmadığı, dış tedavisi için de hiçbir girişimde

bulunmadığı ifade edilmiştir. 2024 yılında talep ettiği MR ancak Haziran 2025'te çekilmiş, ancak sonuçlar hakkında kendisine bilgi verilmemiş ve başka hiçbir tedavi süreci başlatılmamıştır. Neredeyse her gün revir ve sevk talebinde bulunmasına rağmen taleplerinin karşılanmadığını, ağrılarından ötürü geceleri uyuyamadığını ve bu durumun koğuştaki kalan diğer mahpusları da etkilediğini dile getirmiştir.

Hasta mahpusların sağlık hakkı ertelenemez ve devredilemez bir haktır. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün planlamalarına rağmen sevklerin iptal edilmesi, devletin yaşam ve sağlık hakkını koruma yükümlülüğünü ihlal etmektedir.

Bu noktada hatırlatmak gerekir ki, hasta mahpusların sağlık ve yaşam hakkından doğrudan sorumlu olan Bakanlığınızın, jandarmanın hastane sevk iptallerini gerekçe göstererek bu yükümlülükten kaçınması mümkün değildir.

Ayrıca, Bakanlığınız, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları tarafından 2017 yılında imzalanan 3'lü protokol, bakanlıklar arasında koordinasyonu sağlamak şöyle dursun, sorumluluğu dağıtarak cezasızlığı besleyen bir mekanizma haline gelmiştir. Protokolün hukuki dayanakları başta olmak üzere insan hakları temelli yaklaşımdan uzak birçok sorunlu yönü bulunmaktadır. Mahpusların sağlık ve yaşam hakkını güvenlikçi pratiklere tabi kılmakta ve eşitlik ilkesini açıkça ihlal etmektedir. Hastane sevklerinin yapılmayışı aylara hatta yıllara yayılması bunun en somut göstergesidir.

Bu bağlamda;

1. Cezaevlerinden hastanelere sevk kararı verilen hasta mahpusların, "personel yetersizliği" veya "ring aracı bulunmaması" gerekçeleriyle hastaneye götürülememesi Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir? Bu uygulamanın önüne geçilmesi için hangi tedbirler alınmaktadır?
2. Son 5 yıl içerisinde cezaevlerinde alınan hastane sevk kararlarından kaç fiilen yerine getirilmemiştir? Bu konuda Bakanlığınızın istatistiksel verileri nelerdir?
3. Batman T Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan hasta mahpus Muhiyettin Ateş'in 08.08.2025 tarihinde planlanan hastane sevkinin gerçekleşmemesi ile ilgili olarak Bakanlığınızca herhangi bir idari inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır?
4. Batman T Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan hasta mahpus Muhiyettin Ateş'in bugüne kadar kaç hastane sevk talebi olmuştur ve bunlardan kaç yerine getirilmemiştir?

5. Hasta mahpusların tedaviye erişiminde karşılaştıkları bu gecikme ve engellemelerin önlenmesi için Bakanlığınız hangi yasal veya idari düzenlemeleri hayata geçirmeyi planlamaktadır?
6. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün planladığı hastane sevklerinin iptal edilmesinin önüne geçilmesi amacıyla Bakanlığınız ne tür kurumsal düzenlemeler öngörmektedir?
7. Hasta mahpusların hastane süreçlerinde kelepçeli muayene, doktor-hasta mahremiyetinin ihlali, ameliyat sonrası bakımın yapılmaması ve ilaç teminindeki gecikmeler gibi uygulamalara karşı Bakanlığınızın aldığı önlemler nelerdir?
8. Bakanlığınız, hasta mahpusların tedaviye erişiminde yaşanan yapısal sorunların giderilmesi için – Bakanlıklar arasında koordinasyonu sağlamak şöyle dursun, sorumluluğu dağıtarak cezasızlığı besleyen bir mekanizma haline gelen – mevcut 3'lü protokol hakkında insan hakları normlarına uygun hale getirmeye veya yerine geçecek yeni bir koordinasyon mekanizması kurmaya yönelik bir girişimde bulunmuş mudur? Eğer bulunmuşsa, bu süreç hangi aşamadır? Bulunulmamış ise, hukuki dayanakları dahi sorunlu olan bu protokolün – örneğin 5/ç maddesinde atıf yapılan Ceza İnfaz Kurumları Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirleri Hakkındaki Tüzüğün 46. maddesinin 28.03.2020 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 2324 sayılı karar ile yürürlükten kaldırılmış olmasına rağmen – beş yıldır uygulanmaya devam etmesi, Bakanlığınızca nasıl açıklanmaktadır?
9. Mahpusların sağlık ve yaşam hakkından doğrudan sorumlu olan Bakanlığınız, jandarma tarafından hastane sevk taleplerinin 'personel yetersizliği' veya 'ring aracı bulunmaması' gibi gerekçelerle iptal edilmesi karşısında bu güne kadar İçişleri Bakanlığı nezdinde hangi girişimlerde bulunmuştur?
10. Hasta mahpusların sağlık hakkının ihlal edilmesi nedeniyle ortaya çıkan durumların, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi içtihatları çerçevesinde Türkiye'nin uluslararası yükümlülüklerini ihlal ettiği düşünüldüğünde, Bakanlığınızın bu konuda yaklaşımı ve çözüm planı nedir?